

TYÖ- JA ELINKEINOMINISTERIÖ
Työllisyys ja toimivat markkinat -osasto
Erityisasiantuntija Jyri Oksanen

Muistio
LUONNOS 9.1.2025

Valtioneuvoston asetus Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun valtioneuvoston asetuksen muuttamisesta

PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi Patentti- ja rekisterihallituksesta annettua valtioneuvoston asetusta. Esityksen mukaan viraston toimialansa lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtävien lisäksi säädettyihin tehtäviin lisättäisiin uusi tehtävä. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä olisi reaaliaikatalouden kehittymisen edistäminen. Lisäksi asetuksessa säädettäisiin yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmän kokoonpanosta.

Ehdotettu valtioneuvoston asetus on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian, kuitenkin viimeistään 15.3.2025.

1 Asian tausta ja asetuksenantovaltuudet

Patentti- ja rekisterihallituksesta annettua lakia (578/2013) muutettiin 1.1.2025 voimaan tulleella lailla (724/2024). Lain 2 §:n 2 momentissa säädetään, että Patentti- ja rekisterihallitus vastaa yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston ja yhteiskehittämisen koordinaatiosta. Lain 2 §:n 4 momentin valtuussäädöksen mukaan viraston tehtävistä voidaan säätää tarkemmin valtioneuvoston asetuksella.

Lain 5 a §:ssä säädetään koordinaatiotehtävän hoitamista tukevan yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmän asettamisesta. Yhteistyöryhmän asettaa työ- ja elinkeinoministeriö viideksi vuodeksi kerrallaan ja sen kokoonpanosta säädetään lain 5 a §:n 2 momentin valtuussäädöksen mukaan valtioneuvoston asetuksella.

Työ- ja elinkeinoministeriön ajalle 15.6.2021 – 31.12.2024 asettama Yrityksen digitalous- hanke on osa Suomen kestävä kasvun ohjelmaa, jonka toteutusta tuettiin EU:n elpymis- ja palautumistukivälineellä (RRF). Patentti- ja rekisterihallitukselle laissa säädetty koordinaatiotehtävä luo edellytykset hankkeen aikana tehdyn poikkihallinnollisen yhteiskehittämisen ja sidosryhmäyhteistyön jatkamiselle. Hankkeessa määritellyn vision 2030 mukaan yritysten koko elinkaari on digitalisoitu ja rakenteiset tiedot siirtyvät automaattisesti toimijoiden välillä joko yrityksen itsensä välittämänä, tahdonilmaisun perusteella toisen välittämänä tai lainsäädännön perusteella.

2 Asian valmistelu

Esitys on valmisteltu virkatyönä työ- ja elinkeinoministeriössä. Valmistelun aikana on kuultu Patentti- ja rekisterihallitusta.

3 Nykytila ja keskeiset ehdotukset

Patentti – ja rekisterihallituksesta annetun lain muutoksella virastolle säädettiin uusi tehtävä koordinaoida yritysten digitaalisen taloushallinnon verkostoa ja yhteiskehittämistä. Patentti- ja

rekisterihallitus on Yrityksen digitalous- hankkeen aikana vastannut hankkeen toteutuksesta tehden tiivistä yhteistyötä hankkeessa mukana olevien muiden viranomaisten ja sidosryhmien kanssa.

Lain 2 §:n 2 momentissa säädetyn koordinaatiotehtävän keskeisenä sisältönä on kehitystyön yhteensovittaminen ja reaaliaikataloutteen kehityksen edistäminen. Tässä tehtävässä virastoa tukee yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmä, jonka tehtävänä on erillisten kehityshankkeiden koordinaation varmistaminen, yhteisen tilannekuvan luominen, yritysten digitaalisen taloushallinnon verkoston strategisten tavoitteiden asettaminen ja asetettujen tavoitteiden saavuttamisen edistäminen. Yhteistyöryhmä voi kokoontua eri kokoonpanoissa ja sen puheenjohtajana toimii Patentti- ja rekisterihallituksen edustaja.

Yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmän asettamisella ei ole vaikutusta erillisten lainsäädäntö- tai investointihankkeiden organisoitumiseen tai sidosryhmäyhteistyöhön. Yhteistyöryhmä toimii niiden rinnalla mahdollistaen digitalisaatiokehityksen kokonaisuudesta käytävän strategisen tason keskustelun.

Yrityksen digitalous-hankkeen johtoryhmässä ovat olleet edustettuina liikenne- ja viestintäministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Digi- ja väestötietovirasto, Patentti- ja rekisterihallitus, Tilastokeskus, Valtiokonttori, Verohallinto, Elinkeinoelämän keskusliitto EK, Finanssiala, Kaupan liitto, Suomen Kuntaliitto, Suomen Taloushallintoliitto, Suomen Yrittäjät ja Teknologiaeollisuus. Ensimmäisessä vaiheessa yhteistyöryhmä koostuu ainakin näistä tahoista. Yritysten digitaalisen taloushallinnon kehittymisen myötä yhteistyöryhmän kokoonpanoa voidaan laajentaa.

4 Pääasialliset vaikutukset

Ehdotus uudeksi Patentti- ja rekisterihallituksen tehtäväksi reaaliaikatalouden kehittymisen edistämisestä ja yhteistyöryhmän kokoonpanosta säättäminen loisi edellytyksiä yritysten digitaalisen taloushallinnon kehitystyön menestyksekkäälle jatkamiselle Yrityksen digitalous - hankkeessa luodun poikkihallinnollisen yhteiskehittämisen mallin pohjalta.

5 Lausuntopalaute

Esitys oli lausunnoilla 10.1.2025-18.2.2025 Lausuntopalvelu.fi – järjestelmässä.

Lausunnon antoivat...

6 Säännöskohtaiset perustelut

1 §. *Tehtävät.* Pykälässä säädettäisiin Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävistä, joita viraston tulee toteuttaa Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun lain 2 §:n 1 momentissa mainitun lainsäädännön toimeenpano- ja valvontatehtävien toteuttamisen lisäksi. Tehtävät ovat luonteeltaan viraston toimialaan kuuluvia yritystoiminnan, teollisoikeudellisten suojamuotojen sekä yhdistys- ja säätiötoiminnan edistämiseen liittyviä tehtäviä. Patentti- ja rekisterihallituksen tehtävänä olisi lisäksi tuottaa yritys- ja yhteisötietoa yhteiskunnan käyttöön. Lisäksi viraston tehtävänä olisi tuottaa asiantuntijapalveluita, alansa viestintä ja neuvontapalveluita sekä osallistua kansainväliseen yhteistyöhön ja tiedonvaihtoon.

Pykälän uudeksi 4 kohdaksi esitetään yrityksen digitaalisen taloushallinnon verkoston ja yhteiskehittämisen koordinaation liittyvää tehtävää edistää reaaliaikatalouden kehittämistä. Tehtävä olisi

luonteeltaan vastaava kuin muut pykälässä säädetyt edistämistehtävät. Patentti- ja rekisterihallituksen tulisi toimenpiteillään pyrkiä vaikuttamaan yhteiskunnan digitalisaatiokehitykseen ja tukea siirtymään kohti reaaliaikataloutta. Pykälän sisältö vastaisi muilta osin voimassa olevan pykälän sisältöä. Voimassa olevan asetuksen 1 §:n kohdat 4-7 olisivat jatkossa kohdat 5-8.

2a §. Yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmä. Pykälässä säädettäisiin lain 5a §:ssä säädetyn yritysten digitaalisen taloushallinnon yhteistyöryhmän kokoonpanosta.

Yhteistyöryhmän tehtävänä on tukea Patentti- ja rekisterihallitusta laissa säädetyn tehtävän hoitamisessa sekä edistää reaaliaikatalouden toimijoiden välistä yhteistyötä. Toimiakseen yritysten digitaalisen taloushallinnon verkosto ja yhteiskehittäminen tarvitsevat toimivan yhteistyörakenteen. Lain mukaan työ- ja elinkeinoministeriö asettaa yhteistyöryhmän viideksi vuodeksi kerrallaan.

Pykälässä säädettäisiin, että yhteistyöryhmässä olisi puheenjohtajan ja varapuheenjohtajan lisäksi enintään 20 muuta jäsentä, joille määrättäisiin henkilökohtainen varajäsen. Jäsenet edustaisivat ministeriöitä, muita viranomaisia sekä keskeisiä sidosryhmiä.

Pykälässä ei säädettäisi yhteistyöryhmään kuuluvista viranomaisista tai sidosryhmistä tarkemmin. Yhteistyöryhmän kokoonpano voi muuttua ja täydentyä yritysten digitaalisen taloushallinnon kehittymisen myötä. Ensi vaiheessa yhteistyöryhmään pyydetäisiin jäsenesitykset niiltä tahoilta, jotka olivat edustettuina Yrityksen digitalous- hankkeen johtoryhmässä.

7 Voimaantulo

Ehdotetaan, että valtioneuvoston asetus tulisi voimaan x.x.2025

Eesitys

Esitetään, että valtioneuvosto antaa asetuksen Patentti- ja rekisterihallituksesta annetun asetuksen muuttamisesta.